

Strandsvingel

Dyrkningsvejledning 2024

Innovation
og vækst

Vækstform og produktionsmål

Strandsvingel er en varig græsart, der er tueddannende.

Under etableringen vokser strandsvingel langsomt, men senere bliver dens vækst kraftig. Strandsvingel anvendes som plænegræs og i stigende grad til fodergræs. Som en fodergræs udmærker den sig ved sin gode persistens. Strandsvingel til plæneformål er især efterspurgt i det sydlige Europa grundet sin tørkeresistens.

Jordbund

Strandsvingel til frøavl lykkes bedst på lermuldede jorde med god vandforsyning. På lettere jord vil den kvittere for vanding. Humusholdige og vandlidende arealer er uegnede til frøavl af strandsvingel. Strandsvingel lykkedes bedst, hvis det dyrkes i kystnært klima.

Dyrkningssikkerhed

Hvis der tages hensyn til ovennævnte forhold, må strandsvingel betegnes som en sikker afgrøde.

Sorter

Der frøavlles en række forskellige sorter i Danmark. DSV Frø Danmark råder over nogle af de bedste frøgivere i Danmark.

Tusindkornsvægt

Tusindkornsvægten varierer fra ca. 2,0-3,0 gram.

Sortsskifte

Ved sortsskifte foreskrives der 3 dyrkningsfrie år fra TystofteFonden. Rajgræsser er vanskelige at frarensse, og strandsvingel bør kun dyrkes på jorde, hvor der ikke har været dyrket rajgræs. Spildfrø af strandsvingel mister hurtigt spireevnen i jorden. Derfor vil spildfrø sjældent være et problem i efterfølgende afgrøder.

Udsæd og udlægsteknik

Udsædsmængde

Der anvendes 9 - 11 kg udsæd pr. ha. Udsædsmængden bør altid fastsættes efter såbedets tilstand. Under normale forhold vil denne udsædsmængde give 100 - 125 pl/m². Ved en god plantefordeling kan 50 - 75 pl/m² give fuldt udbytte.

Sådybde

Sådybden bør være 1,5 - 2,0 cm. Det er vigtigt, at frøet kommer i den anbefalede dybde, da det giver flere muligheder for ukrudtsbekæmpelse.

Dæksæd

Strandsvingel udlægges normalt i en dækafgrøde, men kan også lægges ud i renbestand i juli måned. Om efteråret kan strandsvingel udlægges i vintersæd. Ved udlæg i vintersæd bør der vælges en kort og stivstrået sort.

Om foråret kan strandsvingel udlægges i ærter eller vårbyg. Udlæg i ærter giver gode muligheder for, at udlægget får en perfekt start og dermed et højt frøudbytte 1. år.

Ved udlæg i ærter skal man være opmærksom på såbedet. Der harves normalt i 8 - 10 cm's dybde til ærterne og med et lidt knoldet såbed som følge deraf. Den dybe opharvning øger

risikoen for, at frøet kommer for dybt i jorden.

Ved udlæg i vårbyg skal byggen sås på dobbelt rækkeafstand og bygsorten bør være en kort stråstiv sort med lille tendens til nedknækning som gødes modeat. Udsædsmængden bør ikke være over 90 kg/ha. Frøet skal sås imellem kornrækkerne for at give udlægget mest mulig lys i etableringsfasen.

Halmen fra dæksæden skal altid fjernes hurtigst muligt - dog kan halmen fra ærter snittes. Husk at sætte så lav en stub som muligt ved høst af dæksæden.

Blanding af frø og dæksæd

Det er ikke almindeligt, at frø og korn blandes. Frøet bør om foråret altid sås separat midt imellem rækkerne af dæksæden.

Ukrudtsbekæmpelse

Forår i udlægsåret

Ved udlæg i ærter må der ikke anvendes jordmidler undtagen Stomp SC, som kan bruges i blanding med Fighter 480. Splitbehandlingen kan foretages når ukrudtet er har kimblade med 0,5 l Stomp CS + 0,4 l Fighter 480 pr. ha og 12 dage senere med 0,5 l Stomp CS + 0,5 l Fighter 480 pr. ha.

Der kan tilsættes et pyrethroid mod bladrandbiller. I vårbyg kan der anvendes 0,15 l DFF pr. ha lige efter såning, hvis frøet er placeret i 2 cm dybde. I anden sprøjtning følges op med 0,75 l Mustang Forte pr. ha. Pas på efterfølgende afgrøde og brug af halmen.

Efterår i udlægsåret

Bekæmpelse af tokimbladet ukrudt kan foretages med 0,5 l Stomp CS + 0,075 DFF pr. ha i vintersæden, når frøet er placeret i 2 cm dybde. Denne sprøjtning udføres 2 uger efter såning.

Efter høst af dæksæd

Nyfremspiret stedmoder, ærenpris og tvetand kan bekæmpes i efteråret med 0,05 l DFF pr. ha + SPK i september måned. DFF må kun bruges en gang pr. vækstår.

Agil 100 EC er off-labelgodkendt efter høst af dæksæd med 0,12 l/ha + spredklæbemiddel. Agil har effekt på spildkorn og hejre med maksimalt 1 - 2 blade, så en tidlig behandling er en nødvendighed. Topik EC er off-label godkendt med 0,3 l/ha + 0,5 l olie især mod agerrævehale, rajgræsser, alm. rapgræs og vindaks i september. Hvis der efter høst forekommer væselhaler og afgrøden er veletableret, kan der anvendes 0,7 l/ha Mateno Duo + 0,5 l/ha Stomp CS først i august på fugtig jord lige inden spildplanterne spirer.

Forår i frøavlsåret

Kerb er godkendt til mindre anvendelse i strandsvingel i februar med 0,2 l/ha til bekæmpelse af enårig rapgræs. Pas på med behandlingen på lette sandjorde i 1. års marker. I april kan der anvendes 0,6 l Catch + 0,05 l DFF eller 0,75 - 1,0 l Zypar + 0,05 DFF + spred/klæbemiddel mod tokimbladet ukrudt. Hvis der forekommer rodukrudt kan der anvendes 2,5 l Ariane FGS pr. ha sidst i april.

Til bekæmpelse af agerrævehale, alm. rapgræs og vindaks kan der anvendes 0,5 - 0,8 l Primera Super + 0,4 l Isoblette pr. ha som er off-label godkendt i foråret, år temperaturen er over 15 grader og ingen nattefrost.

Vanskelige frøarter at frarensse

Kvik, rajgræs, rævehaler, blød hejre, væselhale, kamille, skræppe, kornblomst og haremad.

Vækstregulering

Forsøg har vist store nettoudbytter for vækstregulering af strandsvingel. 1. behandling bør udføres med 0,3 l Cuadro NT + 0,3 l Medax Top + 0,5 l Amm. sulfat pr. ha i stadie 30-31.

2. behandling udføres i st. 47 - 49 med 0,5 Cuadro NT pr. ha. I fodersorterne er der behov for en yderligere vækstregulering i strækningssfasen med 0,5 - 0,7 l Medax Top + 0,5 l Amm. sulfat pr. ha som er ca. 10 dage efter 1. behandling.

For at få en optimal virkning skal afgrøden være i god vækst og derfor bør man undgå at vækstregulere i en periode med nattefrost eller hvis afgrøden er stresset af tørke.

Sygdomme og skadedyr

Strandsvingel angribes sjældent så alvorligt af skadedyr, at en behandling vil være aktuel. Strandsvingel kan angribes af meldug og rust samt til tider bladpletsvampe. Behandling anbefales kun ved mere udbredte angreb af meldug eller rust. Ved udbredte angreb anvendes en blanding af 0,5 l Balaya pr. ha. Halmen må ikke opfodres efter behandling.

Gødskning

Efterår 1. år

Strandsvingel bør tilføres ca. 80 - 90 kg N/ha i sidste halvdel af september.

Svage udlægsmarker kan evt. tilføres ca. 30 kg N/ha straks efter høst af dæksæden. Den resterende mængde tilføres i september.

Hvis dæksæden er ærter, skal den tilførte kvælstofmængde reduceres med 20 kg pr. ha. Efterårsgødskningen kan foretages med gylle, hvor der regnes med 80 - 90% udnyttelse af ammonium-kvælstoffet. Syrebehandlet gylle virker ca. 10% bedre end ubehandlet gylle. Størst effekt af syrebehandlingen opnås i kvæggylle og tyk biogasygylle.

Forår 1. år

Strandsvingel bør gødes tidligt i marts med 110 - 130 kg N/ha. Mindste til fodertyperne.

Om foråret kan der også anvendes gylle, men helst kun i en mængde, der svarer til 40% af kvælstofmængden om foråret.

Gødningsnorm

Landbrugsstyrelsens gødningsnorm for høst 2024 er 200 kg N/ha.

Høst

Høsttidspunkt

Strandsvingel vil normalt være høsttjenlig fra midten af juli. Da strandsvingel er ret spildsom, skårlægges den som regel. Skårlægning foretages, når vandindholdet i frøet er på 35-40%.

Skårlægning

Til skårlægning anvendes ofte selvkørende skårlægger, idet den bedst samler skåret i forholdsvis tykke skår, der forhindrer hurtig gennemgroning samt opsamler frø, der evt. falder af. Afgrøden vil normalt være færdigvejret efter 7 - 10 dage. Tærskning af en skårlagt afgrøde kan foretages både med og uden brug af pick-up.

Direkte tærskning

Strandsvingel kan dog også tærskes direkte på roden, hvis følgende betingelser er opfyldt:

- Afgrøden skal være ensartet moden og gået i leje.
- Mejetærskerens skæreapparat skal være i orden.
- Endvidere skal tørrefaciliteterne være gode, idet den tærskede vare almindeligvis vil indeholde 25 - 30% vand.

Det er særdeles vigtigt, at den høstede afgrøde omgående bliver beluftet på tørreriet. Blæseren skal køre hele døgnnet de første 2 - 3 dage - også selvom det er regnvejr. Derefter kan der sættes varm luft til. Et vådt eller solvarmt frøparti kan i løbet af få timer blive så varmt, at det kan gå ud over frøets spireevne.

Mejetærskerens indstilling

Ved tærskning direkte på rod skal broafstanden normalt være mindre og med eventuelt lidt højere cylinderhastighed.

Lejesædsvinden bør arbejde så lidt i afgrøden som muligt - samtidig med der foretages en jævn ilægning.

Grundindstillinger:	
Cylinderhastighed:	1.000-1.200 omdr./min.
Broafstand:	Fortil: ca. 14 mm Bagtil: ca. 10 mm
Halm rotor	Middel hastighed og aftand
Emtesold:	Lamelåbning: 10 mm
Emtesoldforlænger:	Lamelåbning: 12 mm Indstilling: Opad-bagud
Kornsold:	Lamelåbning: 8 mm
Luftretning:	Vindlederen stilles mod emtesoldets midterste-forreste del.
Luftmængde:	Moderat, start med rigeligt luft og reguler ned, indtil der ikke er spild

Rumvægt

1 m³ råvare vejer ved normal renhed ca. 250 kg.

Høst som 2. års mark

Ved høst som 2. års mark (evt. 3. - 4. års) er det af stor betydning for udbyttet, at der foretages en jævn spredning af halmen som derefter afbrændes, snittes eller fjernes. Hvis halmen snittes eller fjernes bør der laves en dyb afpudsning straks efter høst og der bør følges op med yderligere 1 - 3 afpudsninger.

Ved en god afbrænding er det ikke altid nødvendigt at afpudse genvæksten om efteråret. Afslutningsvis foretages der om nødvendigt en afpudsning i 8 - 10 cm højde ultimo oktober. Strandsvingel må ikke gå vinteren i møde med for stor pels af hensyn til stængeldannelse, sneskimmel og frostskafer til foråret. Fodertyperne afpudses mere intensivt end plænetyper for at øge antallet af skud. Der kan være op til 60% merudbytte for hyppige afpudsninger i efteråret i fodertyperne.

Der tilføres ca. 70 - 90 kg N/ha først i oktober.

Afregningsgrundlag

Strandsvingel afregnes på grundlag af:

Rent spiret frø: 93,0%

Andre plantearter: 0,1%

Hvis der er kvik eller agerrævehale i analysen, fradrages 10% af afregningsprisen. Der er 5% fradrag hvis renvaren indeholder enten 0,6 - 1,0% væselhale eller enårig rapgræs.

EU's kvalitetskrav

EU's minimumskrav til kvaliteten er:

Renhed: 95,0%

Spireevne: 80%

Fremmede kulturfrø + ukrudt: max. 1,5%, dog max. 1,0% af en enkelt art.

Indhold af kvik: max. 0,5%

Antal skræppe excl. rødknæ: max. 5 stk. i 50 gram

Udbytte/økonomi

Nedenfor ses det økonomiske resultat for strandsvingel fra de seneste år:

	Udbytte (kg/ha)	Pris (kr./kg)	Bruttoindtægt (kr./ha) (excl. enhedsstøtten)
2018	1.259	10,04	13.332
2019	1.531	9,52	14.575
2020	1.182	10,88	12.860
2021	1.540	11,68	17.987
2022	1.549	11,32	17.534
Gns. (2018-2022)	1.412	10,69	15.258

Tabellen viser gennemsnitsudbyttet i Danmark og den gennemsnitlige afregningspris samt bruttoindtægten pr. ha. (Kilde: Brancheudvalget for Frø og Tystofefonden).

Årets gang i marken

UDLÆGSÅR

APRIL: Udlæg i dæksæd (ærter eller vårbyg).

MAJ: Ukrudtsbekæmpelse i dæksæden.

AUGUST: Høst af dæksæd. Undgå spild. Kort stub afsættes. Halmen fjernes hurtigst muligt. Svage udlæg gødes.

AUGUST/SEPTEMBER/OKTOBER: Gentagne afpudsninger af stubrester og genvækst. Spildkornstriber afpudses. Bekæmpelse af ukrudt.

SEPTEMBER/OKTOBER: Gødning tilføres.

Udlæg i dæksæd. Ukrudtsbekæmpelse i nyudlægget og i 2. års marken.

HØSTÅR

FEBRUAR/MARTS: Gødning tilføres.

APRIL/MAJ: Ukrudtsbekæmpelse af ukrudt og 1. vækstregulering.

MAJ: 2. og 3. vækstregulering ved beg. skridning. Undgå behandling af stressede planter.

JULI: Skårlægning ved begyndende drysning og når vandprocenten i frøet er 30 - 35. Der tærskes efter 6 - 8 dage.

Direkte høst 6 - 8 dage efter skårlægningstidspunktet.

Halmen afbrændes/presses/snittes.

AUGUST/SEPTEMBER: Gentagne afpudsninger.

OKTOBER/NOVEMBER: Sidste afpudsning i 5 - 8 cm's højde. Gødning tilføres - evt. i form af gylle.

Februar 2024, ingen ansvar, læs etiketten inden brug.